Special van De Groene Venen • Oplage 19.000 exemplaren • Lezersbereik 45.000 inwoners • Uitgegeven door A-side Publishing B.V. • De Groene Venen • Rendementsweg 24, 3641 SL Mijdrecht • Telefoon: 0297-38 52 57 • E-mail: info@degroenevenen.nl • www.degroenevenen.nl

STELLING NEMEN

Uitneemexemplaar

Feest op de forten in De Ronde Venen

Uniek cultureel en historisch evenement

Komt allen naar Stelling Nemen!

2011 is voor De Ronde Venen een bijzonder jaar. Niet alleen door de fusie van De Ronde Venen met Abcoude -Baambrugge, maar ook omdat er nu binnen de nieuwe gemeentegrenzen zes forten en een batterij van de Stelling van Amsterdam liggen. Stichting Cultura De Ronde Venen zag daarin een prachtige gelegenheid om in de Stellingmaand september een grootscheeps cultureel en historisch evenement te organiseren waarbij de forten en hun omgeving centraal staan.

TEKST: ANJA VERBIEST - FOTOGRAFIE: MARTIJN HES EN PETER SAAL

De eerste ideeën voor het fortenevenement Stelling Nemen borrelden reeds een kleine twee jaar geleden op bij de voorzitter van Cultura, Pieter Voorwinden. Dat had veel te maken met zijn persoonlijke interesse in de geschiedenis van de Eerste Wereldoorlog. Hij ging zich mede daardoor steeds meer verdiepen in de ontwikkeling van de Stelling van Amsterdam en hij realiseerde zich al snel wat een uniek stukje historie zich binnen de eigen gemeentegrenzen bevond.

Op Fort Abcoude vindt op zaterdag 24 september een muzikaal theaterspektakel plaats.

Toen duidelijk werd dat de fusie tussen De Ronde Venen en Abcoude-Baambrugge in 2011 een feit zou zijn én dat zowel Fort bij Uithoorn als Fort Waver-Amstel in dat jaar ook nog eens precies honderd jaar bestonden, wist hij dat Cultura in 2011 rond de Open Monumentendag een evenement móést organiseren rond tenminste een van de forten. Maar hij wist ook dat Cultura dat niet alleen zou kunnen en daarom is er al in een vroeg stadium contact gezocht met vele organisaties uit de nieuwe gemeente, waaronder ook 'zusterstichting' Ab-Art en haar voorzitter Wiet van der Velden.

Het is een lange weg geweest, maar uiteindelijk hebben die allereerste spontane ideeën geresulteerd in een grootschalig project waarin cultuurhistorie, podiumkunsten en educatie samenkomen. U kunt daar de komende weken getuige van zijn en volop gaan genieten van alle activiteiten in het kader van Stelling Nemen.

Maar dat alles was niet mogelijk geweest zonder de medewerking van inmiddels vele honderden mensen, onder wie een groot aantal sponsors en een nog veel groter aantal vrijwilligers, die met name de afgelopen maanden heel veel tijd en energie in Stelling Nemen hebben gestoken. Er is voor hen de komende weken nog heel veel te doen, maar de organisatoren van Stelling Nemen hechten er toch aan hen nu alvast hartelijk te bedanken voor al hun inspanningen .

In deze krant wordt een kijkje achter de schermen gegeven van de zes forten en van een aantal activiteiten die binnen het kader van Stelling Nemen ontwikkeld zijn. Wist u bijvoorbeeld wat een schat aan authentieke elementen er nog in Fort Waver-Amstel aanwezig is? Of wat voor rol Fort bij Nigtevecht speelt in het leven van het paar dat in de voormalige beheerderswoning naast dat fort woont? En wat gebeurt er eigenlijk bij Fort aan de Winkel, dat niet voor publiek toegankelijk is? Op de volgende pagina's vindt u, naast nog veel meer informatie, ook het antwoord op die vragen.

Fort bij Uithoorn is op 10 september het toneel van een Taptoe met vele muzikanten uit de regio.

Programma

Op de twee middenpagina's van deze krant treft u een zo compleet mogelijk overzicht van alle activiteiten aan, die in de drie laatste weekenden in september op de verschillende forten plaatsvinden. Zoals een Taptoe met heel veel muzikanten uit de regio op Fort bij Uithoorn, de eenmalige openstelling van Fort in de Botshol, een schilderachtige wandeling over de Liniedijk tussen Fort Abcoude en Fort bij Nigtevecht en, als prachtige afsluiting, een muzikaal theaterspektakel met een kleine 300 amateurspelers uit De Ronde Venen op Fort Abcoude.

Maar er is nog veel meer te beleven, kijk maar gauw op de pagina's 6 en 7!

Wat is de Stelling van Amsterdam?

Bewust of onbewust maken bewoners en bezoekers van Utrecht en Noord-Holland allemaal kennis met de Stelling van Amsterdam. De verdedigingslinie die tussen 1880 en 1914 is aangelegd, bestaat uit dijken, sluizen en 46 forten en batterijen. Zes forten en een batterij liggen binnen de grenzen van gemeente De Ronde Venen.

TEKST: ANJA VERBIEST - KAARTJE: WWW.STELLINGVANAMSTERDAM.NL

De ring ligt op een afstand van vijftien tot twintig kilometer van het centrum van Amsterdam. Het leger, de regering en het staatshoofd zouden zich binnen de ring kunnen terugtrekken bij een aanval op Nederland.

Het idee achter de Stelling van Amsterdam is een staaltje van Hollands waterbouwkundig vernuft. Met een ingenieus systeem kon het land rondom de verdedigingslinie onder water worden gezet. Door deze inundatie zou dan een waterplas ontstaan, die niet diep genoeg was voor schepen maar wel te diep voor man en paard. Bij kwetsbare plaatsen in de ring, zoals vaarten en dijken, werd een verdedigingswerk gebouwd.

Lange tijd mocht het gebied dat bij inundatie onder water zou komen te staan niet worden bebouwd. Dat was vastgelegd in de Kringenwet, die tot 1963 gold. Zo is dankzij de Stelling van Amsterdam een groot landschappelijk gebied ontstaan, dat op sommige plaatsen heel breed is en op andere juist smal: de kwetsbare plekken in de verdediging. Op de terreinen rondom de forten kon de natuur helemaal haar gang gaan.

De forten zelf waren tientallen jaren voor de buitenwereld gesloten. Vandaar dat de Stelling zo interessant is voor liefhebbers van militair erfgoed, Hollandse landschappen en de natuur.

Het is aan de forten en het waterbouwkundige systeem te danken dat de Stelling sinds 1996 op de Unesco Werelderfgoedlijst te vinden is, naast bijvoorbeeld de Chinese Muur, Mont Saint-Michel in Frankrijk, de oude stad van het Marokkaanse Fez en de piramides van Gizeh in Egypte.

Door de natuurgebieden draagt de Stelling vanaf 2005 bovendien de titel Nationaal Landschap. Nederland telt twintig Nationale Landschappen. Ze hebben elk een unieke combinatie van cultuurhistorische en natuurlijke elementen en vertellen daarmee het verhaal van het Nederlandse landschap. De Stelling van Amsterdam is niet alleen een uniek systeem van forten, dijken en sluizen; het is ook een groene en relatief stille ring rond Amsterdam.

U kunt op verschillende manieren kennismaken met de Stelling van Amsterdam. Zoals tijdens het fortenevenement Stelling Nemen in september. Maar er zijn ook diverse wandel- en fietsroutes, die u langs de opmerkelijkste onderdelen leiden, en regelmatig zijn de prachtige natuurgebieden bij de verschillende forten opengesteld voor publiek.

Bent u in voor avontuur? Let dan op de speciale openstellingen van de forten voor een kijkje achter de dikke muren.

Meer informatie over de Stelling van Amsterdam kunt u onder meer vinden op www.stellingvanamsterdam.nl.

www.stellingnemen.nl

Event Support Holland is ruim 15 jaar specialist in buitenreclame en biedt een betaalbare vorm van reclame met een zeer hoge attentiewaarde. Onze hoofdactiviteit, driehoeksborden en displayborden kunnen snel en efficiënt ingezet worden voor ieder doel en alle merken.

Buitenreclame heeft de potentie om 24 uur per dag, elke dag veel mensen te bereiken. De herhaling van de boodschap zorgt voor herkenning en herinnering, wat uit onderzoek, de kracht van buitenreclame blijkt. De boodschap zal voortdurend op een zeer opvallende, professionele manier onder de aandacht komen van de voorbijgangers. Zo komt de boodschap continu in beeld.

buitenreclame

continu in beeld voor ieder doel en alle merken

Heeft u belangstelling in een uiterst effectieve vorm van reclame maken? Wij kunnen in een persoonlijk gesprek uitleggen wat een betaalbare vorm van buitenreclame voor u kan betekenen.

Indien u interesse heeft in een toelichting kunt u contact met ons opnemen via: info@eventsupportholland.nl

EVENT SUPPORT HOLLAND.NL

T 0348 689 362 - F 0348 689 262 - info@eventsupportholland.nl

www.eventsupportholland.nl

Martijn Hes stelde historische rondrit langs de zes forten samen

Met wat meer kennis is zo'n tocht nog veel leuker!

TEKST EN FOTOGRAFIE: ANJA VERBIEST

Bij de voorbereidingen voor het fortenevenement Stelling Nemen kwam ook het idee op tafel om een fietsroute langs de zes forten samen te stellen. Maar hoe moest dat en wie zou dat kunnen doen?

Na wat rondvragen kwam de organisatie van Stelling Nemen uit bij Martijn Hes (70) uit Baambrugge. Voor de Historische Kring Abcoude-Baambrugge maakte hij in het kader van Open Monumentendag een paar jaar geleden al eens een route langs de kerken en forten in die gemeente. Die route breidde hij met veel plezier uit tot een historische rondrit langs alle forten in de nieuwe gemeente De Ronde Venen.

Kijk voor meer informatie over de verkrijgbaarheid van het boekje met de historische rondrit op www.stellingnemen.nl.

Zijn uitgangspunt daarbij was dat hij het belangrijk vindt om de achtergrond van zijn woonplaats beter te leren kennen. En na de fusie tussen de twee gemeenten was die ineens veel groter geworden…
"Als je ergens rijdt en je weet wat meer over de historie van wat je onderweg tegenkomt, dan is zo'n tocht zoveel leuker. Dan gaat je omgeving meer voor je leven", zegt Martijn Hes als we bij hem thuis aan tafel zitten. Hij woont al ruim veertig jaar op hetzelfde adres in Baambrugge, met aan de achterzijde van zijn woning een mooi uitzicht over de weilanden en, heel in de verte, de rijksweg A2. Het blijkt al snel dat hij in die jaren verknocht is geraakt aan het dorp en dat hij zich thuis voelt in Baambrugge.

Martijn Hes in zijn tuin in Baambrugge, waar hij al ruim veertig jaar met veel plezier woont.

In de loop der jaren heeft Martijn Hes, die tot vorig jaar bestuurslid was van de Historische Kring Abcoude-Baambrugge, behoorlijk wat kennis over beide dorpen kunnen vergaren.
Die kennis kwam goed van pas bij het samenstellen van de historische rondrit voor Stelling Nemen. Aanvankelijk was het de bedoeling dat het louter een route voor wandelaars en fietsers zou worden, maar gaandeweg voegde hij er ook een route per auto en per boot aan toe. "Omdat er zoveel moois te zien is op zoveel verschillende punten."
Maar daar bleef het niet bij. Hij maakte ook een beschrijving, mét foto, van een groot aantal bezienswaardigheden die u tegenkomt op weg door het voortdurend veranderende landschap.
Nadat hij de route in grote lijnen had uitgezet, is Martijn Hes die nog eens gaan nafietsen met zijn echtgenote. "Als je samen fietst, zie je net weer andere dingen dan wanneer je in je eentje op pad bent."
Ook is hij er een keer op een mooie dag apart op uitgetrokken om foto's te maken van de bezienswaardigheden die hij wilde beschrijven. Daar heeft hij nog wel een mooie anekdote over.
"De laatste foto die ik die dag wilde maken, was van de Kruiskerk in Amstelhoek. Maar ineens had ik het idee dat er iets niet klopte. Ik keek eens goed naar mijn fototoestel… En ja hoor, bleek ik mijn geheugenkaart er niet ingestopt te hebben! Kon ik zonder foto's weer naar huis en opnieuw beginnen."
Dat het uiteindelijk toch goed is gekomen, kunt u zelf zien in het boekje 'Historische rondrit langs de forten in gemeente De Ronde Venen', dat onder meer verkrijgbaar is op de forten tijdens het fortenevenement Stelling Nemen.
Het is een prachtige tocht geworden om in de stellingmaand september te voet, per fiets, per auto of per boot te ondernemen.
Maar ook na september blijft deze historische rondrit een absolute aanrader!

Remke en Michael wonen naast het Fort bij Nigtevecht

Verborgen tussen het groen

TEKST EN FOTOGRAFIE: ANJA VERBIEST

Verscholen tussen heel veel groen ligt, vlakbij het Amsterdam-Rijnkanaal, Fort bij Nigtevecht. Remke Reuvekamp (34) hoorde vijf jaar geleden dat ze antikraak in de woning van de voormalige beheerder kon gaan wonen. Ze mocht er zes weken blijven…

Remke weet nog precies op welke dag ze voor het eerst haar huidige woonstek zag. "Het was 14 april 2006, Goede Vrijdag. En voor mij werd het dat zeker, een goede vrijdag!"
Voordat ze naar het fort kwam, heeft ze in Amsterdam Zuid-Oost gewoond, in een hoge flat die ze vanuit een weiland vlakbij het fort in de verte kan zien liggen. Nadat haar toenmalige relatie was gestrand, had ze snel andere woonruimte nodig en daarom schreef ze zich voor de zekerheid ook in bij een organisatie die regelt dat leegstaande woningen voor korte of langere tijd bewoond worden om kraken te voorkomen.
Remke vertelt: "Ik was eigenlijk al een beetje vergeten dat ik op die wachtlijst stond toen ik gebeld werd dat ik antikraak, voor zes weken, naar deze woning kon. Het gezin dat er voor mij woonde was vertrokken en het huis zou in de verkoop gaan. Dus het zou echt maar tijdelijk zijn. Ik ben gaan kijken en was meteen verkocht. Doe maar, heb ik gezegd. En dat is inmiddels dus ruim vijf jaar geleden…"
Michael Meijer (55) vergeet ook nooit meer de dag dat hij een paar jaar geleden op zijn motor het pad naar het fort opreed en bij de naast dat pad gelegen woning Remke in een hangmat zag liggen. Voor een reportage over de Stelling van Amsterdam had Michael op diezelfde motor kort daarvoor alle forten bezocht, maar bij Fort bij Nigtevecht was hij toen niemand tegengekomen. De rit naar dit fort had hij echter zo mooi gevonden, dat hij die later met een vriendin nog eens herhaalde. De rest is geschiedenis…
Eind augustus vorig jaar zijn Remke en Michael getrouwd. Op het uit 1892 daterende fort. Maar voordat het zover was, ging er heel wat water door het Gein.
Uiteindelijk kregen ze, bij hoge uitzondering, toch toestemming van de gemeente Abcoude om elkaar onder de poort van 'hun' fort het jawoord te geven.
Hoe lang ze in het huis kunnen blijven wonen, weten Remke en Michael niet. Pasgeleden is er in opdracht van eigenaar Natuurmonumenten wel riolering aangebracht en dat is een hele verbetering voor hun woongenot, maar ze zouden het liefst nog veel meer aan het huis willen opknappen. Omdat het een rijksmonument is, kan dat echter niet zomaar. Dat gaat ze aan het hart, zo blijkt als we voor het huis in de zon zitten te praten. Michael hoeft alleen maar naar het houtwerk aan de buitenkant te wijzen…
Toch is Natuurmonumenten wel bezig met onderhoud op het terrein. In december vorig jaar is men begonnen met de renovatie van de oude houten genieloods, die naast de woning van Remke en Michael staat. Een groot deel van het werk is, onder een grote weersbestendige overkapping, uitgevoerd door jongeren van Stichting Herstelling. Eind dit jaar moet de renovatie klaar zijn.
Wat het Fort bij Nigtevecht voor Michael ook zo bijzonder maakt is de natuur. Het heeft zijn voorkeur om die z'n gang te laten gaan, maar daar is Remke het niet helemaal mee eens.
Ze wijst naar het bos achter het huis en zegt: "Vijf jaar geleden was dat er nog niet. Als je niet zo nu en dan wat struiken en bomen weghaalt, is het terrein binnen de kortste keren totaal overwoekerd."
Maar dat het een meer dan prachtige plek is om te vertoeven, weet Remke als geen ander.
In de maand september ontvangen Remke en Michael, in het kader van een scholenproject in Abcoude en Baambrugge, een groot aantal leerlingen uit de groepen 7 en 8 op 'hun' fort.
En op zaterdag 10 september, als Natuurmonumenten de poort openzet en er in het kader van het project Stelling Nemen ook allerlei activiteiten zijn op de wandelroute over de liniedijk tussen Fort Abcoude en Fort bij Nigtevecht, zijn ze eveneens van de partij.

Remke Reuvekamp en Michael Meijer voor hun woning bij Fort bij Nigtevecht.

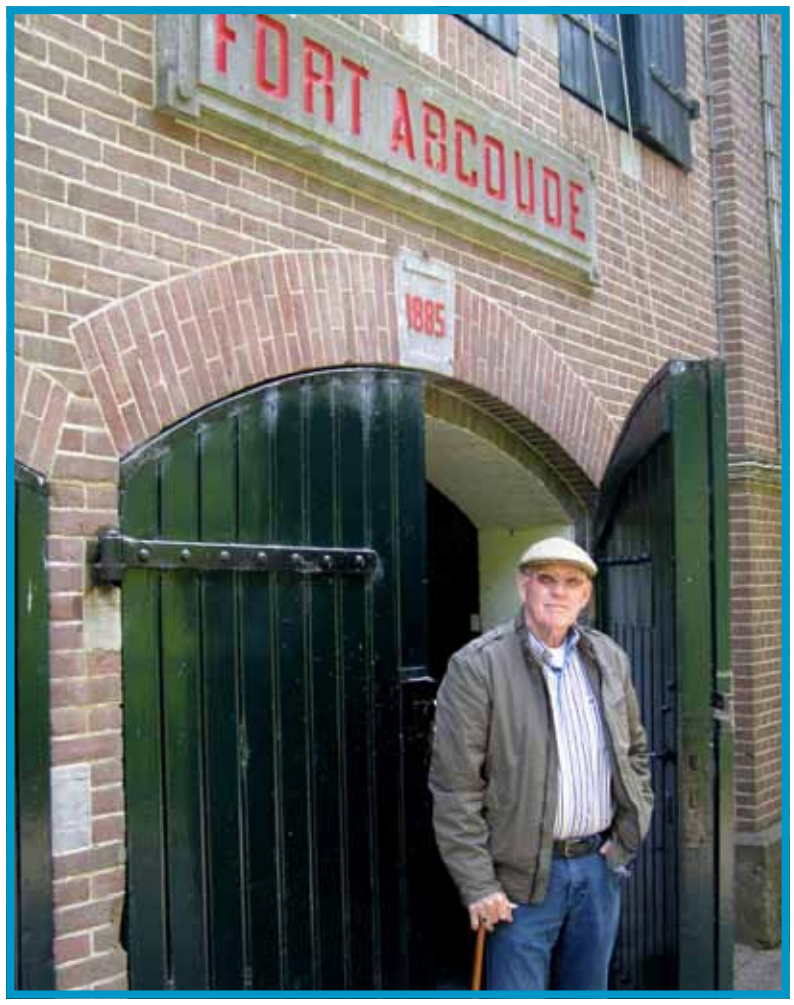
Cees Spanbroek is secretaris van Stichting Fort Abcoude

Belangrijke rol voor uniek stukje historie

Fort Abcoude is gebouwd in de periode van 1884 tot 1887. Het was het eerste fort van de Stelling van Amsterdam en bedoeld als een bomvrij artilleriefort. "Men noemt dit fort het kroonjuweel van de Stelling," vertelt Cees Spanbroek, secretaris van Stichting Fort Abcoude. Deze stichting is in 1990 opgericht en zet zich in voor het behoud van het fort.

TEKST EN FOTOGRAFIE: PIET VAN BUUL

Fort Abcoude was van oorsprong een artilleriefort. Het is omringd door hoge wallen en een fortgracht. Oorspronkelijk waren er twee bruggen en het gebouw heeft twee verdiepingen. Op elke verdieping zijn elf afzonderlijke ruimten. Daar waren de verblijfplaatsen voor de manschappen. Op de begane grond zijn daarachter nog zeven kruitruimten. Er is hier en daar wel een muur weggebroken in de loop van de tijd, maar over het algemeen is het gebouw redelijk intact.
"Het ging bij de bouw niet helemaal zoals was voorzien", vertelt Cees Spanbroek. "Dit fort is gebouwd van brikkenbeton met een bakstenen gevel. Vlak na de bouw werd echter de brisantgranaat ontwikkeld. Daar was dat brikkenbeton niet tegen bestand. Maar door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog kwam het er niet van om de zaak af te breken en opnieuw op te bouwen. Bij alle volgende forten van de Stelling van Amsterdam is er niet meer in brikkenbeton gebouwd. Daardoor is Fort Abcoude het enige fort van dit soort en alleen daarom al een uniek exemplaar. In de loop van de jaren heeft het fort vooral dienst gedaan als opslagplaats voor munitie en militaire goederen."
Nadat de Dienst Domeinen het fort in 1953 aan de gemeente Abcoude had overgedragen, is er jaren niks gebeurd. In 2006 is het fort uiteindelijk voor een schappelijk bedrag aan de vereniging Natuurmonumenten overgedragen, onder voorwaarde dat die de restauratie op zich zou nemen. Er is nu een uitgewerkt plan en inmiddels is men met de eerste restauratiewerkzaamheden gestart. De gevels worden hersteld en de oude luiken en deuren komen er weer in.
Cees Spanbroek: "Naast het hoofdgebouw zijn er nog vier gebouwen, eveneens opgetrokken uit brikkenbeton, die dienst deden als bergplaats voor het geschut en de munitie. De fortwachterswoning en de bergloods zijn er ook nog. Ze staan buiten de fortgracht. De bergloods is thans in gebruik bij de Stichting Gehandicapten Vissport."
Hij wijst op een paar deuren die al vernieuwd zijn. "Dat is gedaan door de mensen van Stichting Herstelling. Daar werken mensen die om allerlei redenen wat moeilijk hun weg vinden op de reguliere arbeidsmarkt. Zij hebben die centimeters dikke deuren fantastisch gemaakt.
Er is ook een plan voor een tweede brug over de gracht. Van daaruit moet er dan een wandelpad naar het oude station van Abcoude komen, waar voldoende parkeerruimte kan worden ingericht. Het is de bedoeling dat het fort weer in oude glorie wordt hersteld."
Wandelend over het terrein van het fort valt de rijke begroeiing op. Cees Spanbroek: "Oorspronkelijk was het geheel van het fort overdekt door grasland, zodat er een eenheid met het omringende polderlandschap bestond. De enige begroeiing was een rij van zo'n veertig paardenkastanjes. Die zijn nu dik over de honderd jaar oud. In de loop der jaren zijn er esdoorns, meidoorns en elzen bijgekomen en verschillende heesterstruiken. Die horen hier dus eigenlijk niet. Wanneer je het fort in zijn oorspronkelijke staat terug wilt brengen, dan zou dat allemaal weer weg moeten. Maar dat betekent dan ook het verlies van broedplaatsen voor tal van vogelsoorten, zoals de wilde eend of de ijsvogel. En in een van de bijgebouwen huist een uitgebreide kolonie vleermuizen."
Ook tijdens de periode van de restauratie verzorgen Cees Spanbroek en zijn collega-vrijwilligers van de stichting gedurende de zomermaanden eenmaal per maand rondleidingen. "We vertellen graag over de geschiedenis van het fort", zegt Cees Spanbroek. "Tijdens de rondleidingen kan men ook binnen rondkijken. Er is een klein museum ingericht en boven op een van de reduits is een uitkijkpost, van waaruit men precies kan zien welk gebied er vroeger bewaakt moest worden."

Cees Spanbroek voor de ingang van Fort Abcoude.

Het is de bedoeling dat de restauratie eind 2013 klaar is. Het is nog niet duidelijk welke bestemming het fort dan zal krijgen. Cees Spanbroek: "Wij streven ernaar dat het fort een eigen plaats gaat innemen in het sociale en culturele leven in de gemeente. Het is een unieke locatie , die geschikt is voor vele doeleinden. We organiseren nu bijvoorbeeld al tentoonstellingen, maar men kan hier ook prima een culturele bijeenkomst houden, een concert geven of een receptie houden. Er mogen hier ook huwelijken gesloten worden. Na de restauratie kunnen we een uniek stukje historie weer een bestemming geven. Het is dan wel zo dat de oorspronkelijke opzet als militair verdedigingswerk eigenlijk nooit is gerealiseerd, maar ook na ruim honderd jaar kan het fort nog altijd een belangrijke rol in onze gemeenschap spelen."

Dit artikel is een verkorte versie van 'De Ronde Venen is een fortengemeente' in De Proosdijkoerier jaargang 27 nr.2 van juni 2011.

Wandelen van fort tot fort

Op 10 september, Open Monumentendag, zijn er van 10.00 tot 17.00 uur doorlopend rondleidingen op Fort Abcoude en van 11.00 tot 16.00 uur op Fort bij Nigtevecht. Maar er is deze dag ook een prachtige wandeling uitgezet tussen deze beide forten.
Startend op Fort Abcoude gaat de route door het weiland tussen het fort en de Stationsstraat. Vanaf hier leidt de wandeling weldra door het prachtige Geingebied. De zogenaamde Liniedijk voert u vervolgens dwars door het boerenland naar Fort bij Nigtevecht.
Naast de schoonheid van dit karakteristieke Hollandse polderlandschap ziet u 's middags bij de Oostzijdse Molen aan het Gein een schilderklas aan het werk, geïnspireerd door de grote schilder Piet Mondriaan. En langs de route over de Liniedijk laten verhalenvertellers het jaar 1914 herleven, toen de algemene mobilisatie werd afgekondigd en de forten werden bemand.
De wandeling van fort tot fort en weer terug is circa 8 kilometer lang.

Sing-in met liedjes uit oorlogstijd

De Hint Singers verzorgen op zaterdag 10 september op Fort bij Uithoorn een 'sing-in 'met liedjes uit de periode van het ontstaan van het fort tot en met de Tweede Wereldoorlog. Zij worden daarbij begeleid door een combo onder leiding van Peter van Marle.
Peter van Marle is docent Keyboard bij Kunstencentrum De Hint én koordirigent. Begin 2011 richtte hij het projectkoor De Hint Singers op, bestaande uit ouders van Hintcursisten.
Iedereen kan op zaterdag 10 september meezingen. Aanmelden kan bij Kunstencentrum De Hint via het mailadres admin@dehint.nl . Vanaf eind augustus zijn de stukken die gezongen worden ter voorbereiding te downloaden via www.dehint.nl.

Workshop schilderen en tekenen 'Naar Mondriaan'

We wanen ons op zaterdag 10 september 2011 in de tijd rond 1900, waarin Piet Mondriaan het Gein, boerderijen en de prachtige Oostzijdse Molen veelvuldig schildert. Als deelnemer aan deze workshop in Abcoude laat jij je graag inspireren door deze Piet Mondriaan, de man die later zou uitgroeien tot een van de beroemdste abstracte schilders van de 20e eeuw.
Ook al ben je zelf geen Mondriaan, tekenen en schilderen kun je gewoon doen omdat je er plezier aan beleeft! Onze inspiratie halen we uit dezelfde Oostzijdse Molen en de omgeving. We beginnen de workshop met een korte bespreking, waarbij we platen bekijken in diverse teken- en schilderstijlen van molens en/of details van een molen. Vervolgens kiest ieder het materiaal waarmee gewerkt gaat worden en zoekt een plek uit. De workshop is bedoeld voor beginners en gevorderden en wordt gegeven door Anneke de Groot, die iedere deelnemer zoveel mogelijk op het eigen niveau zal begeleiden. Als docente in het voortgezet onderwijs heeft zij 42 jaar ervaring met het geven van schilder- en tekenlessen. Ook in haar atelier in Gein Noord geeft zij cursussen in schilderen en tekenen.

Schilderachtige plaatjes van de Oostzijdse Molen en het Gein (Foto's Wiet van der Velden).

Datum en tijd: 10 september, van 13.30 tot 16.00 uur.
Locatie: Oostzijdse Molen (Delphine), Gein Zuid Abcoude.
Aanmelden voor 3 september bij Anneke de Groot per briefje: Gein Noord 17, 1391 GZ of per e-mail: f2ha.a.de.groot66@hetnet.nl o.v.v. naam, adres en telefoonnummer.
Deelname is gratis en wie het eerst komt, het eerst maalt. Er kunnen maximaal 12 personen meedoen.
De workshop gaat ook door bij slecht weer, er is een tent met tafels en banken. Zelf meenemen: eigen schildergerei d.w.z. kwasten, verf, doek of papier, stoeltje of kruk, eventueel ezel. Tekenpapier, houtskool, krijt etc. zijn te verkrijgen tegen vergoeding. Ook aanwezig: koffie, thee, frisdrank, toilet.

De werken die tijdens deze workshop gemaakt worden, zijn op 24 september te bewonderen op Fort Abcoude. Voor meer informatie: www.ab-art.nl of www.stellingnemen.nl.

Gerrit de Vries beheert camping Fort aan de Winkel

Rust, ruimte en een prachtige natuur

TEKST EN FOTOGRAFIE: ANJA VERBIEST

Fort aan de Winkel is het enige fort binnen gemeente De Ronde Venen dat niet beheerd wordt door Natuurmonumenten. Het is eigendom van het ministerie van Defensie en wordt voor de Stichting Vafamil (Vakantie Faciliteiten Militairen) beheerd door Gerrit de Vries.

"Er is hier helemaal geen fort", zegt De Vries (70) als we aan de koffie zitten in de woning van Fort aan de Winkel, waar hij samen met zijn vrouw Gerda sinds 1994 woont. En hij heeft gelijk, er ligt vlakbij de Winkeldijk in Abcoude alleen maar een forteiland met een gracht eromheen. Via een dam is dat eiland verbonden met het vasteland, waarop de genieloods en het huis van de beheerder staan.
Ooit werd het zand voor het grondwerk door het riviertje de Winkel aangevoerd en ook werd er, waar nu een dam ligt, een brug gebouwd. Maar aan het bouwen van het fort zelf is men nooit toegekomen. Wel verrees er na de Tweede Wereldoorlog op het terrein een betonnen uitkijktoren voor de organisatie Bescherming Bevolking, beter bekend als de BB. Maar toen die werd opgeheven, werd de toren weer afgebroken. De Vries vindt dat jammer. Hij had de uitkijkpost graag nog eens beklommen.
De camping is open van 1 april tot 1 oktober, maar niet iedereen kan er zomaar terecht.
De Vries: "Je moet voor een jaarplaats op de een of andere manier wel een relatie hebben met het ministerie van Defensie om hier te mogen verblijven."
De Stichting Vafamil, die ruim vijftig jaar geleden werd opgericht, verzorgt vakantiereizen voor veteranen, huidige en oud-medewerkers van Defensie en donateurs.
Op de camping zijn zowel vaste jaarplaatsen als plaatsen voor passanten. Totaal vijftig, vertelt De Vries als we over het terrein lopen. Het is er heel rustig. En opgeruimd. Stiptheid en netheid staan hoog in het vaandel van De Vries. En hij houdt er al helemaal niet van als mensen elkaar overlast bezorgen.
Toen Gerrit de Vries begin jaren negentig het beheer van de camping overnam, zag het er totaal anders uit dan nu. Zijn voorganger nam het niet zo nauw met de regels en verzamelde ook nog eens zo ongeveer alles wat los en vastzat. Dat was niet alleen goed te merken op het campingterrein zelf, maar ook in de woning.
De Vries: "Op het moment dat ik beheerder werd, stond de gemeente Abcoude op het punt het huis onbewoonbaar te verklaren. Kom over twee maanden nog maar eens terug, heb ik toen gezegd. Met een heel stel mensen zijn we eerst aan het slopen en daarna aan het renoveren geslagen. Het was een hele klus, maar twee maanden later was het een prima te bewonen huis. En we wonen er nog steeds."
Tegenwoordig zijn, in de maanden dat de camping gesloten is, De Vries en zijn vrouw de enige bewoners van Fort aan de Winkel. Maar tijdens de Eerste Wereldoorlog waren er 144 militairen gelegerd. Ze verbleven met z'n allen op de zolder van de genieloods. Die loods heeft een schuin dak en De Vries vraagt zich nog wel eens af hoe alle bedden daar ooit hebben kunnen staan.
Als we over de zolder lopen, laat hij zien hoe de militairen indertijd hun namen op de balken hebben gezet.

Beheerder Gerrit de Vries op de drempel van zijn woning bij Fort aan de Winkel.

En hoe de zolderbalken ook gebruikt werden voor algemene regels, zoals 'Verboden te spuwen'.
De houten gevels en het dak zijn gedeeltelijk en de ramen totaal vernieuwd. Deze werkzaamheden zijn uitgevoerd door jongeren van de Stichting Herstelling, maar De Vries heeft er wel voor proberen te zorgen dat authentieke elementen zoveel mogelijk intact zijn gebleven.
Net zoals hij als 'natuurfreak', zoals hij zichzelf omschrijft, ook voor de natuur op het fort zorgt. Zo laat hij brandnetels waar het kan bij voorkeur gewoon groeien - "Een natuurlijke afscheiding en goed voor de dagvlinders" - en blijken de stapels snoeihout (takkenril) en dergelijke die hij in het talud van de fortgracht laat liggen uitstekende broedhopen voor ringslangen te zijn.
Voor Gerrit de Vries is er duidelijk geen fijnere stek om te wonen, met uitzicht over water en weilanden en, in de verte, de snelweg A2. Maar daar merk je op het Fort aan de Winkel niets van.

Lezing Peter Schat over de Stelling

Tijdens de stellingmaand houdt auteur Peter Schat in de Bibliotheek in Mijdrecht een lezing over de geschiedenis van de Stelling van Amsterdam en de betekenis van deze oude verdedigingslinie.

Peter Schat (52) is bestuurslid van Stichting MEGA (Militair Erfgoed Groot Amsterdam) en redactiechef bij dagblad de Gooi- en Eemlander. Al sinds zijn jeugd combineert hij zijn belangstelling voor journalistiek en fotografie met zijn liefde voor historie.
Hij bewerkstelligde ondermeer de restauratie van het provinciaal monument Fort aan de Drecht in Uithoorn. De permanente expositie over de Stelling van Amsterdam in de keelkazemat van dat fort is ook van zijn hand. Voor exploitatie en behoud van het fort is de Stichting Beheer Historisch Erfgoed Uithoorn verantwoordelijk. Schat is daar eveneens bestuurslid van. En als voorzitter van de Stichting Vrienden Fort aan de Drecht onderhoudt hij het contact met de circa honderd vrienden.
Peter Schat voert ook al decennialang de redactie over De Lange Brug, het periodiek van de Stichting Oud Uithoorn/De Kwakel, waarvan in 1976 het eerste nummer verscheen. Daarnaast werkte hij mee aan een reeks publicaties over plaatselijke en regionale historie. Verder is hij lid van de commissie Noord-Holland van de Bond Heemschut en lid van de gemeentelijke monumentencommissie van Uithoorn.
De lezing van Peter Schat over de Stelling van Amsterdam vindt plaats op woensdagavond 7 september in de bibliotheek in Mijdrecht aan de Dr. J. Van der Haarlaan 8. Geïnteresseerden zijn van harte welkom. De bibliotheek is open vanaf 19.00 uur, de lezing begint om 19.30 uur en duurt ongeveer twee uur.

Niels Schouten is boswachter op Fort in de Botshol

Niet vaak open voor bezoekers

Niels Schouten is boswachter voor Natuurmonumenten voor onder andere Botshol en Fort in de Botshol. Dit fort heeft geen gebouwen, maar wel prachtige frontwallen. "Op de schuine wanden ontstaat een eigen microklimaatje."

TEKST EN FOTOGRAFIE: MARLOUS VAN MERKENSTEIN

Een boswachter is volgens Niels Schouten niet meer wat mensen denken dat hij is. Ook boswachters zitten tegenwoordig achter de computer en hij banjert niet de hele dag meer door de natuur. In Botshol is Schouten coördinator van de activiteiten en excursies van de NME en van de aansturing van de vrijwilligers. Die helpen met het hakken van hout, om te voorkomen dat het moerasgebied verandert in bos.
Botshol is een plassen- en moerasgebied tussen Abcoude en Vinkeveen. Het bestaat uit de plassen de Grote Wije en de Kleine Wije, die door nauwe doorgangen met elkaar verbonden zijn via een complex van dichtgroeiende wateren. Botshol is, evenals de Vinkeveense plas, ontstaan door voormalige verveningen. Je kunt er niet doorheen lopen, dus de excursies die enkel plaatsvinden in juni en juli gaan rond het gebied, waar sinds kort wel een wandelpad is aangelegd. Ook kun je met een gehuurde roeiboot door Botshol heen varen. Maar dat doen volgens Schouten maar weinig mensen. "Dat zijn de rustzoekers", meent hij. "Echte recreanten gaan naar de Vinkeveense plassen."
Aan de westkant van Botshol bevindt zich Fort in de Botshol, een fort dat onderdeel zou uitmaken van de Stelling van Amsterdam, maar nooit werd gebouwd. Wel staat er een wachtershuisje en kun je binnen de frontwallen vrij rondlopen. Het met zand opgehoogde terrein is nog goed zichtbaar in het landschap.
Op het fort groeien plantensoorten die je in de rest van Botshol niet tegenkomt. "Op de opgebrachte grond groeien zandplanten, zoals margrieten en kleine steenthijm", vertelt Niels Schouten. De zuidwand fungeert volgens de boswachter als een bijzonder microklimaat voor de planten. "Dat is ook de reden dat het fort de rest van het jaar niet geopend is, vanwege zijn natuurfunctie."
Botshol vindt hij een bijzonder natuurgebied. Er leven bijzondere vogels, zoals een kolonie lepelaars, de kleine karekiet, de rietzanger en aalscholvers. Schouten: "Het is rietland, dat zie je nauwelijks in Nederland. Je vindt hier kranswieren, die groeien alleen bij zeer helder water. En er groeit galigaan, een gewas dat langs de oever voorkomt. Het is blauwgroen en de bladrand heeft tandjes. Als je niet oppast, kun je je tot op het bot openhalen." In Botshol groeien volgens de boswachter zelfs orchideeën, zoals de welriekende nachtorchis

Niels Schouten bij de boot die gebruikt wordt voor excursies door de Botshol.

Voorheen deed Niels Schouten werk als toezichthouder, terreinmedewerker, excursiebegeleider en als inventarisator. Tegenwoordig telt hij enkel nog een paar libellensoorten. Maar hij is graag en veel buiten en moet er niet aan denken om de hele dag op een kantoor door te brengen. "Ik werk graag in de buitenlucht en ik houd van de natuur", vertelt hij. Hij overweegt dan ook om in de toekomst minder te gaan werken om meer tijd te maken voor zijn grootste passie: schilderen.

PROGRAMMA S

Op deze twee pagina's vindt u het programma van Stelling Nemen, voor zover dat bekend was op het moment dat deze speciale bijlage van De Groene Venen naar de drukker ging. De meest actuele programmagegevens vindt u op www.stellingnemen.nl.

FORT BIJ UITHOORN

Locatie: Mijdrechtse Zuwe 31, 1427 AV Amstelhoek
Datum: 10 en 11 september
Tijd: 10.00 tot 17.00 uur
Entree: gratis

De start voor alle festiviteiten die in de maand september worden gehouden in het kader van het fortenevenement Stelling Nemen wordt zaterdag 10 september om 10.00 uur op Fort bij Uithoorn gegeven door waarnemend burgemeester mevrouw drs. M. Burgman van gemeente De Ronde Venen. Vervolgens reikt zij oorkondes en medailles uit aan kinderen die hebben meegedaan aan het scholenproject 'Historische verhalen' van de Historische Vereniging De Proosdijlanden en Kunst Centraal.

Er wordt zaterdag 10 september op Fort bij Uithoorn ook veel muziek ten gehore gebracht. Naast de plaatselijke muziekkorpsen Triviant en VIOS treedt tweemaal de Regimentsfanfare 'Garde Grenadiers en Jagers' in ceremonieel tenue op. Kunstencentrum De Hint zorgt voor verrassingen met Saxocalyptica en De Hint Singers en met een speciale uitvoering van de Brassband Concordia uit Vinkeveen wordt de Taptoe afgesloten.

De optredens kunt u vooralsnog op de volgende tijdstippen verwachten:
11.30 - 12.00 uur: Garde Grenadiers en Jagers
12.15 - 12.40 uur: Saxocalyptica (De Hint)
12.45 - 13.15 uur: Jeugdorkest muziekvereniging VIOS
13.30 - 14.00 uur: Garde Grenadiers en Jagers
14.15 - 14.45 uur: Muziek- & Showkorps Triviant
14.45 - 15.00 uur: Triviant en VIOS
15.00 - 15.30 uur: Muziekvereniging VIOS
15.45 - 16.15 uur: 'Sing-in' met De Hint Singers
16.30 - 17.00 uur: Brassband Concordia

Naast de Taptoe is er een prachtige fototentoonstelling over de Stelling van Amsterdam te bezichtigen, kunt u de historische verhalen en bijbehorende tekeningen van een groot aantal basisscholieren uit de gemeente lezen en bekijken, worden er rondleidingen gegeven en zijn antieke militaire voertuigen te bewonderen.
Op zondag 11 september zijn er onder meer diverse rondleidingen op Fort bij Uithoorn en kunt u de tentoonstellingen bezoeken.

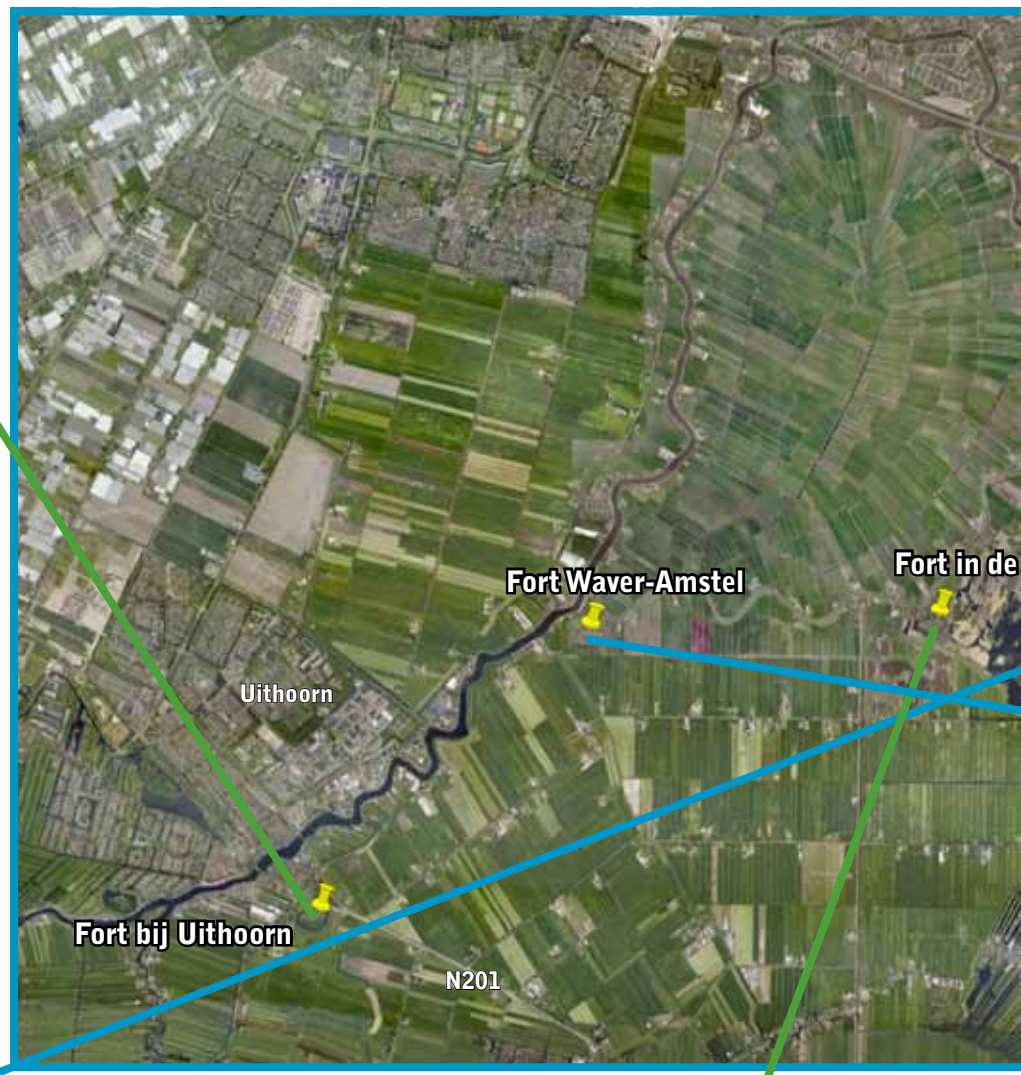
Deze dag wordt mede mogelijk gemaakt door BM Catering & Kookstudio, Stichting Militair Erfgoed Groot-Amsterdam, Historische Vereniging De Proosdijlanden en Cultureel Erfgoed Noord-Holland.

FORT ABCOUDE

Locatie: Molenweg 19, 1391 CG Abcoude
Datum: 10, 11, 24 en 25 september
Tijd: 10.00 tot 17.00 uur
Entree: gratis

Op zaterdag 24 september is Fort Abcoude tussen 13.30 en 16.00 uur het decor van een theater- en muziekspektakel voor jong en oud, dat wordt uitgevoerd door circa 300 amateurspelers uit gemeente De Ronde Venen, onder leiding van regisseurs van Troupe A'dour uit Wilnis. Als toeschouwer wordt u op deze zaterdagmiddag meegenomen in de sfeer van bijna honderd jaar geleden als koningin Wilhelmina een werkbezoek aan het fort brengt.
Terwijl iedereen wacht op de koningin vermaken de gasten zich kostelijk. Verhitte discussies vinden plaats over de roerige tijd en de onzekere toekomst, de dreigende oorlog en het nut van de Stelling. Onder de vele aanwezigen bevinden zich onder andere soldaten, leden van de hofhouding, oproerkraaiers, straatartiesten, marskramers, boeren, burgers en buitenlui.
De amateurspelers die aan het spektakel meedoen, zijn onder meer afkomstig van Balletschool Abcoude, Kunstencentrum De Hint, Blokfluitstudio Anne Kewitsch, Accordeonvereniging Con Amore, de koren Creatoon, Kinderkoor Abcoude, De Blonde Lokken, De Turfschippers en De Regenboog, het Regionaal Operette en Musicalkoor, Acrogym GVM'79, Saluutbatterij Amsterdam, toneelvereniging Altovi, Theaterklas Marjolein Macrander en Vertelkring De Schatkist. Daarnaast doen er ook diverse spelers mee die niet bij een vereniging zijn aangesloten.
In groepen worden alle toeschouwers tussen 13.30 en 15.30 uur begeleid tijdens een spannende ontdekkingstocht in het fortgebouw en op het buitenterrein van Fort Abcoude. Die tocht eindigt uiteindelijk met een grote finale tussen 15.30 en 16.00 uur op het exercitieveld.

FORT AAN DE WINKEL

Dit fort, dat in gebruik is als camping, is niet officieel toegankelijk. U heeft er zicht op vanaf de Winkeldijk, die is opgenomen in de 'Historische rondrit langs de forten in gemeente De Ronde Venen'. Deze route (niet alleen voor wandelaars en fietsers!) is in een apart boekje verkrijgbaar tijdens de activiteiten van Stelling Nemen. Zie ook www.stellingnemen.nl.

FORT IN DE BOTSHOL

Locatie: Botshol 23, 1391 HP Abcoude
Museum De Ronde Venen: Herenweg 240, 3645 DW Vinkeveen
Datum: 17 september
Tijd: 13.00 tot 17.00 uur
Entree: gratis

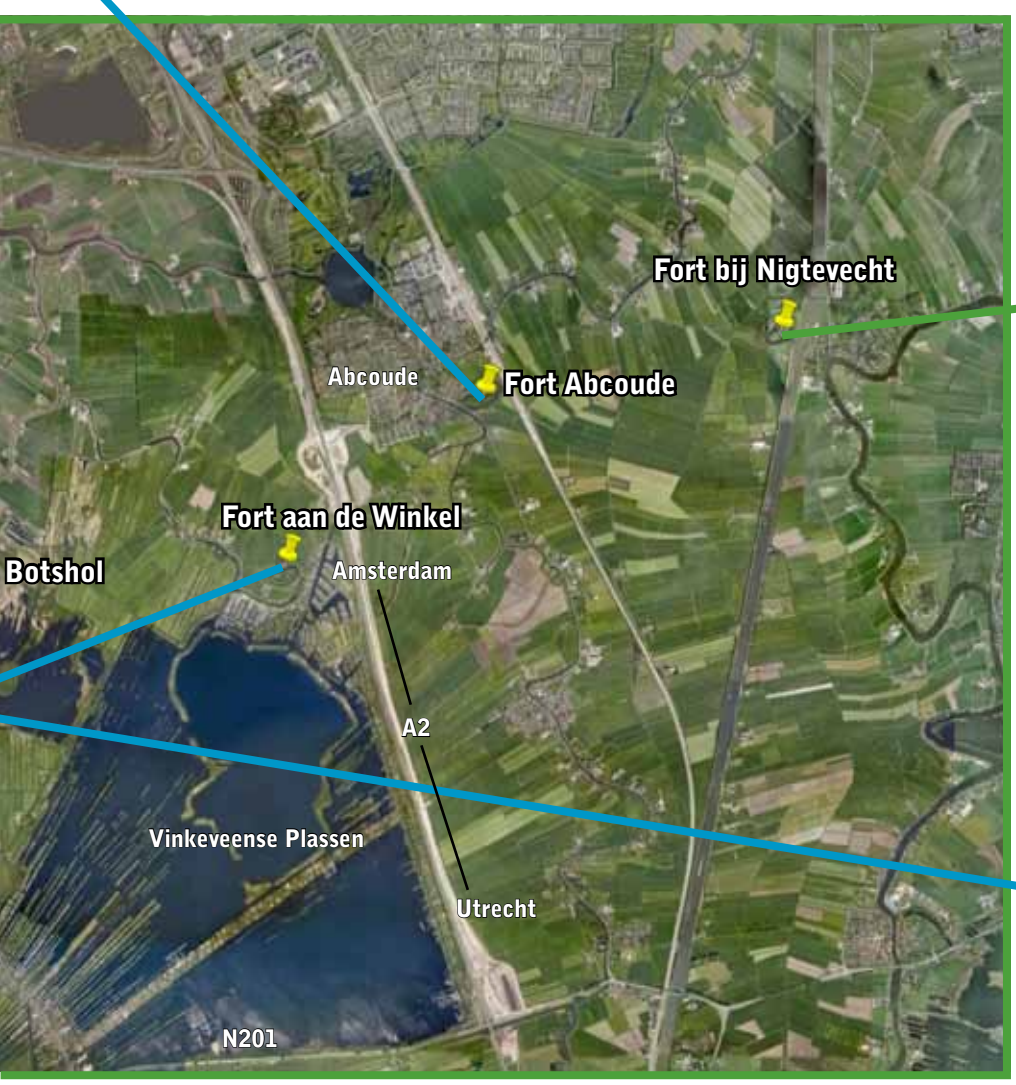
Deze dag begint bij Museum De Ronde Venen, waar rondleidingen gegeven worden door de vaste presentatieploeg van het museum. Vervolgens brengt een historische pendelbus uit 1933 u gratis naar Fort in de Botshol, dat speciaal voor Stelling Nemen eenmalig wordt opengesteld.
Op en rond het fort worden diverse activiteiten georganiseerd. Zo zijn er een kraampjesmarkt, een uitkijkpost over Waverhoek van waaruit u vogels kunt spotten, leskisten voor kinderen om het leven in en om de sloot te onderzoeken en een expositie over de (ontstaans)geschiedenis van Fort in de Botshol en de Stelling van Amsterdam. Ook een speciale 'GPS-tocht' over Fort in de Botshol

TELLING NEMEN

Daar wordt die middag ook eenmaal per uur een kanonschot gelost door Saluutbatterij Amsterdam. Mis het niet!
Parkeren van auto's, scooters en fietsen kan op zaterdag 24 september op het weiland van boer Bon aan de Molenweg.
Op 10, 11 en 25 september is Fort Abcoude ook open en worden er rondleidingen gegeven door vrijwilligers van Stichting Fort Abcoude.
Op 24 én 25 september kunt u tevens een fototentoonstelling over de Stelling van Amsterdam bewonderen plus een expositie van schilderijen die gemaakt zijn tijdens de speciale workshop 'Naar Mondriaan' bij de Oostzijdse Molen aan het Gein op zaterdag 10 september.

Deze dag wordt mede mogelijk gemaakt door Stichting Ab-Art, Anna Haen (catering), Balletschool Abcoude, Jan Compier, Kringkoopwinkel Mijdrecht, Museum De Ronde Venen, Natuurmonumenten, Stichting Fort Abcoude en Troupe A'dour.

behoort tot de mogelijkheden. Na het bezoek aan het fort kunt u onder leiding van een IVN-gids een mooie wandeling maken terug naar het museum, of terugrijden met de bus.

Deze dag wordt mede mogelijk gemaakt door de partners van Paviljoen De Venen: Historische Vereniging De Proosdijlanden, IVN, NME en Museum De Ronde Venen.

FORT BIJ NIGTEVECHT

Locatie: Velterslaan 1, 1391 HV Abcoude
Datum: 10 september
Tijd: 11.00 tot 17.00 uur
Entree: gratis

De activiteiten op en rond Fort bij Nigtevecht vinden plaats op zaterdag 10 september. U kunt dan een spannende wandeling vanaf Fort Abcoude maken, langs het Gein en over de Liniedijk, waar u verhalenvertellers tegenkomt op de route naar het fort. Onderweg treft u tevens schilders aan, die in het spoor van Mondriaan deelnemen aan een workshop. Hun schilderijen worden op 24 en 25 september tentoongesteld op Fort Abcoude.
Fotoworkshop De Ronde Venen houdt op 10 september tevens een fotosafari tussen Fort Abcoude en Fort bij Nigtevecht. Belangstellenden kunnen zich daarvoor aanmelden via info@stellingnemen.nl of www.fotoworkshop.nl.
Op het fort zelf kunt u zich laten rondleiden. Ook presenteert de vereniging Natuurmonumenten zich met diverse activiteiten.

Scholenproject Fort bij Nigtevecht
De groepen 7 en 8 van basisscholen uit Abcoude en Baambrugge kunnen de hele maand september op excursie gaan naar Fort bij Nigtevecht. Zij krijgen daar een cultuurhistorische les en een rondleiding over het fort.

FORT WAVER-AMSTEL

Locatie: Waverdijk 19, 3646 AS Waverveen

Vanwege een ingrijpende restauratie is dit fort niet toegankelijk voor rondleidingen, maar op zaterdag 10 september staan er wel informatiepanelen over de renovatie.

Scholenproject Fort bij Uithoorn levert mooie historische verhalen op

Twee net even andere dagboekfragmenten

In de maanden april en mei 2011 hebben de bovenbouwleerlingen van bijna alle basisscholen in gemeente De Ronde Venen hard gewerkt aan een project van Historische Vereniging De Proosdijlanden en Kunst Centraal over historische verhalen. Ze bezochten allemaal Fort bij Uithoorn en als afsluiting schreven ze een dagboekfragment.
Dat verhaal moest gaan over een van de bewoners van de vroegere Hoflandsche Molen, die gesloopt is voor de bouw van Fort bij Uithoorn. De molen stond ongeveer op de plaats waar nu, langs de N201 bij Amstelhoek, een benzinestation gevestigd is.
De prijs voor het beste verhaal ging naar Patrick Roeleveld uit groep 8 van De Hoeksteen uit Mijdrecht. Maar er waren nog veel meer mooie verhalen en daarvan willen we u twee dagboekfragmenten niet onthouden. Ze zet net even anders dan de andere omdat beide schrijfsters zich niet helemaal aan de opdracht hielden…

Zo zag de Hoflandsche Molen eruit (met dank aan Martien van Balgooi).

Anna Wierdsma (groep 8, Vlinderbos Wilnis) schreef:

Hoi dagboek,
Vanmorgen werd ik wakker. Het was best koud en Gijsbrecht was ook wakker, dus we gingen samen kaarten. Daar kwam alleen niet veel van in, want vanuit de uitkijk schreeuwde iemand: "Vijand in zicht, vijand vanuit oost!" We hoorden schoten.
Gijsbrecht keek me even aan en sprong uit zijn bed. Ik aarzelde en liep achter hem aan naar de kazemat van oost. Eigenlijk was ik bang, maar ik gedroeg me heel dapper. Nog meer schoten. Het waren onze eigen kanonnen.
De 'vijanden' zagen er onschuldig uit. Ze hadden geen wapens.
"Stop!" riep ik wanhopig. "Ze hebben geen wapens."
De anderen leken me niet te horen. "Gijsbrecht", smeekte ik, "luister toch naar mij." Gijsbrecht schreeuwde alleen maar: "Meer buskruit, meer!" "Stop toch", jammerde ik.
Opeens bedacht ik iets. Als ik nou bij de vijanden zou gaan staan… Dan zouden de andere soldaten wel stoppen met schieten. En als ze wel doorgingen, stierf ik voor een goed doel.
Ik rende door de gangen naar buiten. Daar stonden de hulpeloze pelgrims. Ik ging voor ze staan in de hoop ze te kunnen beschermen.
"Vlucht, mijn vrinden, vlucht", riep ik.
Gijsbrecht zag me staan. "Maar waar ben je mee bezig?!" schreeuwde hij. Hij probeerde op de pelgrims te schieten, maar hij raakte mijn been. Een pijnscheut golfde door mijn lichaam.
Ik zag Gijsbrecht naar me toe komen. "Nee", riep hij. "Waarom?!"
Nu lig ik op mijn bed te schrijven en Gijsbrecht zit naast me. Hij bekijkt de wond. Hopelijk kan hij de kogel eruit snijden.

Groet, Soldaat Tinus

PS. De pelgrims zijn ongedeerd vertrokken.

Annabelle Out (groep 7, Antoniusschool De Hoef), schreef:

Lief Dagboek,

Als ik moest kiezen tussen oorlog of op straat slapen, zou ik voor op straat slapen kiezen. Het is verschrikkelijk om in de oorlog te leven.
Ik mag helemaal niks omdat ik Joods ben, dat is toch oneerlijk! Als die Duitsers mij en mijn moeder zien, worden we opgepakt en naar een concentratiekamp gebracht. Mijn vader zit in een concentratiekamp, hij is opgepakt omdat hij in het verzet zat. Hij is hier al weken niet en ik mis hem heel erg. Ik weet niet waar hij is en ik weet niet eens wat een verzet is. Waarom vertellen ze dat mij niet? Waarom is alles zo geheim? Waarom moeten we ondergedoken zitten en alle andere mensen niet? Waarom hebben we haast niks meer te eten? En hoe gaat het met mijn vader, zal hij nog leven, komt hij nog terug? Zal ik ooit weer normaal kunnen leven met mijn vader en mijn moeder?
Dit zijn allemaal vragen waarvan ik niet weet of ik ooit nog een antwoord krijg.
Ik wou dat het nooit zo was geweest en ik wou dat de oorlog niet bestond.

Op fotosafari over de Liniedijk!

Een echte aanrader tijdens het fortenevenement Stelling Nemen is de fotosafari die op zaterdag 10 september wordt verzorgd door Fotoworkshop De Ronde Venen. Tijdens een gezellige wandeling maken leden van de Fotoworkshop samen met externe hobbyfotografen die dag foto's. Niet-leden van de Fotoworkshop kunnen op deze manier op natuurlijke wijze iets opsteken van de leden.
De route, die om 12.00 uur start in Fort Abcoude en loopt naar Fort bij Nigtevecht, is bijzonder omdat de tocht op deze speciale dag iets afwijkt van de officiële route. Er zijn diverse activiteiten gepland tijdens de fotosafari en er wordt natuurlijk voor consumpties gezorgd. Rond 17.00 uur sluiten we de tocht af.
Vindt u het leuk om mee te gaan op deze fortensafari?
Schrijf u dan meteen in via info@stellingnemen.nl of neem een kijkje op www.fotoworkshop.nl.
Wees er snel bij, want vol = vol!

Saxocalyptica op Fort bij Uithoorn

Saxocalyptica is de naam van de 'jazzy' jongerenband die bestaat uit Winette Koning, Luc Laport, Lisa Palmer, Maxime Schrama, Lida Snoek en Saskia Teeuwen en die op zaterdag 10 september meedoet aan het muziekfestijn op Fort bij Uithoorn.
Saxocalyptica maakte haar debuut op Chazz 2011 in De Hoef. Het repertoire bestaat uit jazz en pop. Het sextet, waarvan de leden tussen de 13 en 17 jaar oud zijn, staat onder leiding van Leon van Mil, saxofoondocent van De Hint. Hij leerde het vak aan het Sweelinck Conservatorium in Amsterdam. Hij speelt veel stijlen, in meerdere bands.
Leon van Mil geeft saxofoonles bij Kunstencentrum De Hint in Aalsmeer, Uithoorn en De Ronde Venen en is tevens dirigent van De Hint Big Band.

Fotografietentoonstelling op twee forten te bekijken

'Spuwen, Schuilen, Spuien'

Zowel op Fort bij Uithoorn als op Fort Abcoude is tijdens Stelling Nemen een prachtige fototentoonstelling te bekijken over de Stelling van Amsterdam.
De foto's zijn onder de titel 'Spuwen, Schuilen, Spuien' door de fotografen Luuk Kramer en Nicole Segers gemaakt in opdracht van Cultureel Erfgoed Noord-Holland. Ze deden dat voor de eerste editie van Festival Op de Bres, dat tijdens het pinksterweekend werd gehouden op de forten in Weesp, Muiden en Diemen.
Nicole Segers fotografeerde de Stelling van Amsterdam vanuit het thema geborgenheid. Dit sluit aan bij haar eerdere projecten over de grenzen van Europa. Segers wil de wereld rondom de Stelling van Amsterdam oproepen, een wereld die deels nooit bestaan heeft en deels geschiedenis is. Zij ziet de Stelling als een schuilplaats van beton, staal en gras. Het herinnert aan de aanwezigheid van een vijand die aan de poorten van de stad staat.
Landschapsfotograaf Luuk Kramer documenteerde de Stelling van Amsterdam in het landschap waarvan een dreiging uitgaat naar de nooit gearriveerde tegenstander. Hij richt zich op het gecultiveerde natuurlandschap. Een ring van forten en dijken en sluizen die in het landschap zijn ingebed; verscholen genoeg om niet direct op te vallen maar wel duidelijk genoeg om in het direct oogcontact te laten zien dat er niet met haar te spotten valt.
In de fototentoonstelling vullen beide fotografen elkaar aan, om tegelijkertijd elkaar te 'bestrijden' en te becommentariëren.
De tentoonstelling is op Fort bij Uithoorn te bekijken op zaterdag 10 en zondag 11 september en op Fort Abcoude op zaterdag 24 en zondag 25 september.

Tweeluik van de fotografen Luuk Kramer en Nicole Segers.

Deze speciale editie is mede mogelijk gemaakt door:

DE GROENE VENEN

Veel leesplezier

A-side Publishing BV
Rendementsweg 24
3641 SL Mijdrecht
0297 38 52 57

www.degroenevenen.nl

H. Vonk Noordegraaf coördineert voor Natuurmonumenten restauratie

Fort Waver-Amstel vol authentieke elementen

TEKST: ANJA VERBIEST - FOTOGRAFIE: PIETER VOORWINDEN

Vlakbij het pontje Nessersluis over de Amstel ligt Fort Waver-Amstel, in de volksmond ook wel Fort de Nes of Fort Nessersluis genoemd. Het fort is in principe niet toegankelijk voor publiek, maar toch mogen wij er samen met projectleider H. Vonk Noordegraaf van Natuurmonumenten een kijkje nemen.

Op een regenachtige zaterdag eind juni treffen we elkaar op de oprijlaan naar Fort Waver-Amstel, dat gebouwd werd tussen 1886 en 1911 en de enige verhoging is in het vlakke open landschap van de polder Groot Mijdrecht. Het precies honderd jaar geleden opgeleverde fort is strategisch gelegen op de plaats waar de Amstel en de Oude Waver bij elkaar komen en het is te goed te bekijken vanaf de Waverdijk en de Veldweg.
Projectleider Vonk Noordegraaf is verantwoordelijk voor de restauratie van vier van de zesenveertig forten van de Stelling van Amsterdam: naast Fort Waver-Amstel zijn dat Fort Abcoude, Fort bij Nigtevecht en Fort Nieuwersluis.
Wat Fort Waver-Amstel betreft zou de restauratie in 2013 voltooid moeten zijn. Maar voordat de deuren van het fort echt open kunnen voor het publiek moet er nog heel wat gebeuren.
Zo heeft bijvoorbeeld een groot aantal buiten- én binnenmuren door de veelvuldige lekkages van het dak veel weg van de prachtige taferelen die je in druipsteengrotten aantreft. Of alle verkalking uiteindelijk weggehaald zal worden, kan Vonk Noordegraaf nog niet vertellen. Want om alles echt in oude luister te herstellen is heel veel geld nodig. En zo erg is het toch ook niet als je, bijvoorbeeld aan de buitenkant van het fort, ziet wat de tijd en de natuur aan sporen achterlaten?
In juni is al het zand dat op het dak lag, en waarop zich in de loop der tijd heel wat begroeiing had verzameld, afgegraven. Vervolgens zijn alle lekkages hersteld en is er nieuw dakleer aangebracht.
Het is de bedoeling dat het fort uiteindelijk opnieuw wordt afgedekt met een dikke laag zand en weer opgaat in het omringende landschap.
Ook het interieur, dat dateert van het begin van de twintigste eeuw, bleek behoorlijk verwaarloosd te zijn. De ogen van de projectleider beginnen te glinsteren als hij vertelt welke authentieke elementen hij de afgelopen maanden allemaal al heeft aangetroffen en hoe hij die inmiddels ook zo goed mogelijk heeft gedocumenteerd. Er zijn onder andere nog diverse was- en toiletruimten, een uitkijkpost voor een schutter, een waterreservoir, een keuken mét waterpomp en diverse elektrakasten aanwezig.
Met veel plezier laat Vonk Noordegraaf ons ook zien dat op een groot aantal plekken de lampen het nog gewoon doen, en dat na al die jaren dat er nauwelijks onderhoud is gepleegd.
Het is zijn bedoeling om het fort, zeker van binnen, zo veel mogelijk op te knappen met oorspronkelijke materialen. Hij laat ons een lampenkap zien, die hij exact wil laten namaken. Net zoals de oorspronkelijke scharnieren van deuren en ramen.
Natuurlijk zou hij ook moderne scharnieren kunnen gebruiken of pvc-buizen voor de elektra, maar die materialen horen niet bij zo'n historisch monument, meent Vonk Noordegraaf. Op een fort zoals dit horen met de hand scheef afgeschaafde scharnieren en ijzeren elektriciteitsleidingen. En als het nodig is, rijdt hij daar stad en land voor af.

Projectleider H. Vonk Noordegraaf op het dak van Fort Waver-Amstel.

De toiletruimte voor de manschappen.

Een fonteintje in een van de kamers.

Waterpomp in de keuken.

Een van de nog originele lampen.

De restauratie van Fort Waver-Amstel, waar vooralsnog een miljoen euro voor is uitgetrokken, wordt nog een hele klus, zo beaamt Vonk Noordegraaf. En niet alleen voor hem, ook voor de verschillende aannemers die bij het project betrokken zijn en voor de jongeren van de Stichting Herstelling die onder meer op dit fort de kans krijgen om werkervaring op te doen.
Sinds 1959, toen de bestemming van Fort Waver-Amstel als vestingwerk werd opgeheven, is een deel van het fort verhuurd aan diverse wijnhandelaren. Daarvoor gaat zo nu en dan de poort al open. Maar als de restauratie in 2013 daadwerkelijk voltooid zal zijn, is ook de rest van het Fort Waver-Amstel een bezoek meer dan waard.

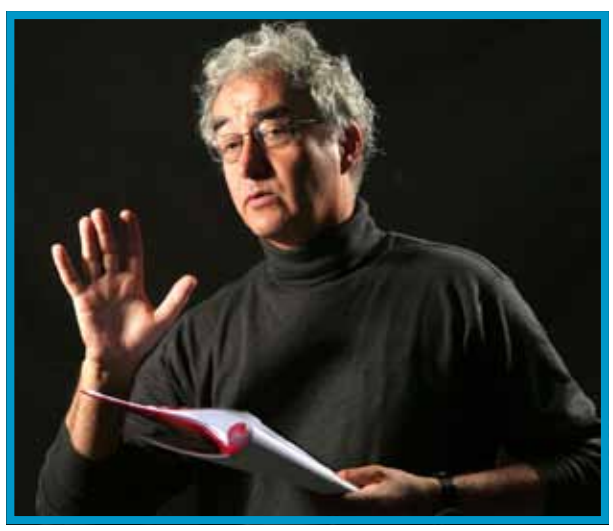
Pieter Scholten regisseert theaterspektakel op Fort Abcoude

Een middag vol verrassingen

TEKST: ANJA VERBIEST - FOTOGRAFIE: TROUPE A'DOUR

De zon komt tussen de wolken door en het belooft een prachtige middag te worden... **Zo begint Pieter Scholten, theaterregisseur van Troupe A'dour uit Wilnis, zijn sfeertekening voor de deelnemers aan het theaterspektakel dat zaterdag 24 september gehouden wordt op Fort Abcoude.**

Begin dit jaar maakten de initiatiefnemers van Stelling Nemen, Piet Voorwinden van Stichting Cultura De Ronde Venen en Wiet van der Velden van Stichting Ab-Art, Pieter Scholten al enthousiast om de kar te gaan trekken voor het eendaagse evenement op het fraaie Fort Abcoude.
En dat enthousiasme is alleen nog maar groter geworden, zo blijkt als we elkaar begin augustus op een zonnig terras spreken.
In zijn stoutste dromen had Scholten er op gehoopt dat zo'n 150 deelnemers uit alle dorpen van de nieuwe gemeente De Ronde Venen zich zouden aanmelden. "Het is echter nog veel mooier geworden, er doen straks een kleine 300 mensen mee!" vertelt hij met een grote glimlach. "Ja, zo wordt het met recht een groot spektakel."
Het is bepaald geen kleine klus die Scholten op zijn schouders heeft genomen. Hij doet het dan ook niet alleen, hij wordt bijgestaan door een speciaal samengesteld artistiek team. En daarin vervult, naast de mensen met wie hij vaker vanuit Troupe A'dour samenwerkt, zoals professionele regisseurs en productieleiders, ook Wiet van der Velden van Ab-Art een belangrijke rol.

Theaterregisseur Pieter Scholten.

Als we het erover hebben hoe je de organisatie van een theaterspektakel met voornamelijk amateurkunstenaars aanpakt, zegt Pieter Scholten dat dat eigenlijk helemaal niet moeilijk is.
"Ik heb het er met Piet en Wiet natuurlijk eerst over gehad waar het volgens hen die dag op Fort Abcoude over moest gaan en vanaf dat moment zat het spektakel eigenlijk voortdurend in m'n kop. Ik kreeg het ene idee na het andere. En toen zich steeds meer deelnemers meldden, werd het nog veel leuker. Want zij dachten met me mee en kwamen zelf met allerlei plannen, waarvan we er straks ook veel op het fort zullen uitvoeren. Om een tipje van de sluier op te lichten: de middag begint met allerlei kleine acts, waarbij diverse verenigingen zich heel anders zullen presenteren dan de mensen van hen gewend zijn. Maar meer wil ik niet verklappen. De mensen moeten op 24 september maar zelf komen kijken."
Wat het theaterspektakel op Fort Abcoude volgens Pieter Scholten ook zo leuk maakt, is dat verschillende verenigingen, waarvan de leden elkaar soms helemaal niet kennen, worden gekoppeld om samen een act te verzorgen. "Dat zorgt voor extra verrassingen, dat vind ik echt geweldig!"
Voor de zomervakantie zijn de eerste afspraken gemaakt tussen de diverse groepen deelnemers en hun regisseurs.
Pieter Scholten: "Na de vakantie moet er nog heel snel heel veel gerepeteerd worden om zo goed mogelijk voorbereid straks met z'n allen op het fort te staan. Dat vraagt heel wat van alle deelnemers, maar het proces om met zoveel mensen iets te maken wat al zo leuk is, is ook heel bijzonder. En belangrijk, want alles wat we doen moet het publiek op zaterdag 24 september natuurlijk ook leuk vinden. Daar doen we het immers allemaal voor. Zodat mensen die erbij waren over vele jaren nog tegen elkaar zeggen: 'Weet je nog, die middag toen op Fort Abcoude? Wat was dat prachtig!' En als iedereen die naar ons spektakel komt kijken ook nog wat opsteekt van de geschiedenis van Fort Abcoude en de Stelling van Amsterdam, of als alle mensen terwijl ze met veel plezier rondlopen zich ook realiseren hoe anders de mensen vroeger leefden dan wij nu en hoe ze met elkaar omgingen, dan hebben we het goed gedaan. Want dan is het ook nog een leerzame middag geweest, die met recht afgesloten mag worden met een grote, spetterende finale! Ja, het wordt zaterdag 24 september een geweldig mooi festijn op Fort Abcoude. Zorg er maar voor dat je er niets van mist!"

ALS JE VAN FORTEN HOUDT

DAN KIES JE VOOR NATUURMONUMENTEN

Natuurmonumenten beheert in de Ronde Venen vier forten:
Nigtevecht, Abcoude, Botshol en Waver Amstel.
Kijk op www.natuurmonumenten.nl/stellingvanamsterdam
Steun ons en word lid of vrijwilliger.

Natuurmonumenten. Als je van Nederland houdt.

Ab-Art en Cultura brengen cultuur in gemeente De Ronde Venen heel dichtbij!

Voor meer informatie en online reserveren voor theatervoorstellingen in De Ronde Venen:
www.ab-art.nl
www.cultura-drv.nl

SamenLeven De Baat

STICHTING tympaan

Samen voor welzijn

www.stichtingdebaat.nl www.stichtingtympaan.nl

BM Catering & Kookstudio

Bezoekadres:
Provincialeweg 11
3641 RS Mijdrecht

T: 029 7253545
F: 029 7253546
M: 06 16283248

Neem gerust contact op met
Guusje en Ary Noordermeer.

Catering voor elk feest en/of evenement.

Kom voor een Clinic of Workshop en werk aan teambuilding voor uw bedrijf of vereniging.

Vier samen met uw vrienden een vrijgezellenfeest en geniet van het lekkere eten wat u samen hebt geprepareerd.

info@bmcatering.nl
www.bmcatering.nl

de Hint

KUNSTENCENTRUM

MUZIEK- EN DANSSCHOOL
VERSCHILLENDE MUZIEKINSTRUMENTEN, POP EN KLASSIEK
PEUTER- EN KLEUTERDANS, BALLET EN STREET/JAZZDANCE

Kijk op de website voor kennismakingsdagen en cursusinformatie: www.dehint.nl
Of neem telefonisch contact op: 0297 - 520110

Locaties De Ronde Venen:
Basisschool de Schakel,
Pijlstaartlaan 1, 3645 GR Vinkeveen

Basisschool Veenzijde,
Wagenmaker 99, 3648 KV Wilnis

Verbiest Media

verzorgt al uw tekstproducties, van begin tot eind!

anja@verbiestmedia.nl ■ 06 - 21 558 315
De Krom 2, 3648 CT Wilnis

Er kan zoveel meer.... in De Meijert!

Jubileum Verjaardag
Huwelijk *Diner* **Feest**
RECEPTIE Vergadering
Congres Beurs

PARTYCENTRUM DE MEIJERT
DR J VAN DER HAARLAAN 6
3641 JW MIJDRECHT
WWW.MEIJERT.NL TEL.: 0297-284097

Fort bij Uithoorn bestaat precies honderd jaar

De laatste fortwachter was Kees Uidam

Voor toezicht, onderhoud en beveiliging was op het Fort bij Uithoorn een groep mensen in dienst, die deels op het terrein van het fort woonde en deels in Uithoorn of Amstelhoek. De leiding was in handen van de fortwachter. Cornelis Uidam, die van 1951 tot 1976 werkzaam was op het fort, werd in 1960 aangesteld als de allerlaatste fortwachter. Zijn dochter, Agatha de Graaf-Uidam bewaart nog dierbare herinneringen aan haar jeugd op en rond het Fort bij Uithoorn.

TEKST: PIET VAN BUUL - FOTOGRAFIE: PIETER VOORWINDEN EN PRIVÉBEZIT

De genieloods kan een opknapbeurt gebruiken.

Het Fort bij Uithoorn bestaat in 2011 precies honderd jaar. In 1885 werd het aardwerk aangelegd en in 1894 werd het in dienst gesteld als verdedigbaar aardwerk. Hiervoor moest een van de molens van de Mijdrechtse Droogmakerij, de Hoflandsche molen, plaatsmaken.
In 1911 werden de bomvrije gebouwen opgeleverd door aannemer G.J. van Slingerland. En daarmee was het fort compleet.
Het fort was geschikt voor de huisvesting van 340 manschappen, 20 onderofficieren en 5 officieren. Tevens werden er, volgens een opgave uit 1924, 75 manschappen in de bergloods ondergebracht.
Er bevonden zich op het terrein, naast de berg- of genieloods, ook een stenen fortwachterswoning en een houten woning voor de magazijnknecht. De houten woning is waarschijnlijk in 1936 gesloopt en de fortwachterswoning is eind jaren zestig vervangen door de huidige woning bij het fort. De genieloods is nog wel aanwezig.

Visser
Cornelis (Kees) Uidam werd op 11 september 1912 geboren in Monnickendam. Hij stamt uit een vissersgeslacht. Zijn vader had een eigen botter en Kees ging op 12-jarige leeftijd van school.
"Vader was voorbestemd om ook visserman te worden", vertelt zijn dochter Agatha de Graaf-Uidam.

Agatha de Graaf-Uidam, dochter van fortwachter Cornelis Uidam.

"Hij ging tot 1932 met mijn opa de zee op. In 1932 moest hij in militaire dienst en kwam hij bij de marine in Den Helder terecht. In datzelfde jaar werd het laatste sluitgat van de Afsluitdijk gesloten, waarvan de aanleg in 1927 was gestart. De afsluiting van de toenmalige Zuiderzee luidde een moeilijke tijd in voor de vissers uit Monnickendam en de andere Zuiderzeehavens. Toen mijn vader uit militaire dienst kwam, heeft hij nog een paar jaar met mijn opa samengewerkt. In 1939 kwam de mobilisatie en werd mijn vader ook opgeroepen. Hij vertrok opnieuw naar Den Helder."
In de jaren die volgden, koos Kees Uidam definitief voor de marine. Kees trouwde op 11 januari 1940 en op 17 mei 1940 vertrok hij met het marineschip HM Jacob van Heemskerk naar Schotland, om daarna door te varen naar de Javazee. Daar kwam hij pas in 1945 van terug. Al die jaren had hij zijn jonge bruid niet meer gezien.
"Mijn vader heeft ongetwijfeld zware tijden meegemaakt tijdens de oorlog", zegt Agatha de Graaf. "We weten dat hij door oorlogshandelingen ernstig gewond is geraakt, maar hij sprak daar thuis heel weinig over. Ik ben in 1947 geboren en mijn vader is nog tot 1948 bij de marine gebleven. Daarna werd hij overgeplaatst naar de landmacht en werd hij gelegerd in de Oranje Nassau Kazerne in Amsterdam."
Nadat Cornelis Uidam bij de landmacht diverse functies had uitgeoefend, werd hij in januari 1951 als munitieoppasser bij Munitiedepot 580 geplaatst. Onder dat munitiedepot vielen onder meer de forten aan de Drecht en bij Uithoorn.
Agatha de Graaf: "We woonden toen in Amsterdam. Vader ging meestal 's morgens om kwart voor zes van huis en kwam 's avonds om een uur of zeven weer terug in Amsterdam. Hij reisde dagelijks met de tram en met de bus van Maarse & Kroon.
Dat duurde tot 1955. Toen zijn we verhuisd naar de Admiraal Van Gentlaan in Uithoorn. De fortwachter van Fort bij Uithoorn was toen de heer Giphart. Hij woonde in 'het oude huis' bij het fort. In 1960 ging Giphart weg en werd mijn vader fortwachter. Wij zijn toen in het oude huis gaan wonen. Ik vond dat prachtig. Het was een heel mooi monumentaal pand. De twee werkmanswoningen die voorheen op het terrein hadden gestaan, waren toen al gesloopt. Er was nog wel een loods waar allerlei gereedschap stond opgeslagen.
Ook stonden er drie militaire voertuigen. Volgens mij waren dat drietonners. Het werk van de fortwachter, die als burger in dienst was bij het ministerie van Defensie, bestond uit het beheer van het fort en de opstallen en het houden van toezicht. In het fort lag allerlei munitie opgeslagen.
De begroeiing op het terrein werd door mensen van Defensie bijgehouden. Regelmatig kwamen er drietonners, en soms ook wel tientonners, om munitie te komen brengen of halen. Alleen mijn vader mocht in het fort zelf komen. Voor mijn moeder en voor mij en mijn broer Pieter was dat absoluut verboden terrein. Ik bewaar hier nog wel sleutel 13 als herinnering. Dat was de sleutel van lokaal 13, waar buskruit werd bewaard."

Bijzonder
Agatha de Graaf-Uidam ging op school bij de Thamerkerk, bij meester Keers, ook wel 'De Keu' genoemd. Broer Pieter zat op de School met de Bijbel.
"Voor een jong meisje was het fort natuurlijk een bijzondere woonomgeving. Je kon er heerlijk spelen. We speelden veel in de loods en op het land. Op de zolder van de loods had mijn vader een schommel opgehangen en onder de trap had hij een soort auto gemaakt. Het land was verpacht aan boer Huisman, die er koeien en schapen op liet lopen. Ook was er een boomgaard. Onder de fruitbomen speelde ik winkeltje met mijn schoolvriendinnetjes. Ze kwamen graag bij ons spelen. Mijn moeder was een vrolijk mens en heel erg gastvrij. Ik heb er een heel leuke tijd gehad.
Maar het verblijf had ook zijn schaduwkanten. Het was in het fort altijd koud en nat en dat was eigenlijk helemaal niet goed voor mijn vader, die steeds meer last kreeg van zijn oorlogsverwondingen. Ik herinner me ook dat het hier en daar op het fort nogal lekte. En kennelijk was er op een sinterklaasavond nogal veel regen gevallen. Er dreigde in ieder geval het gevaar dat munitie nat zou worden, Dus moest dat hals over kop naar droge plekken worden overgebracht en moest de zaak drooggemaakt worden. Die sinterklaasavond was wel naar de knoppen.
Een andere memorabele gebeurtenis is de diefstal van de bliksemafleiders. Dat was in 1972 of 1973. Mijn vader had rond half elf de laatste ronde gelopen met de hond.

Het vooraangezicht van Fort bij Uithoorn.

Daarna zijn de dieven over het ijs van de bevroren gracht gekomen. Het vreemde was dat de hond helemaal niet aansloeg. Er zijn nog wel voetsporen gevonden, maar van de daders geen enkel spoor."

Slotvoogd
Het oude huis raakte in verval en het werd in de periode 1963-1964 gesloopt. Daarvoor in de plaats werd er een bungalow gebouwd, waar de familie Uidam nog tot 1975 heeft gewoond.
Vanwege zijn gezondheid kreeg Kees Uidam toen het advies om de droge grond op te zoeken, waarna ze naar Ermelo zijn verhuisd. Daar woonden indertijd veel oud-militairen, onder wie veel veteranen uit de Korea-oorlog.
Fort bij Uithoorn werd uiteindelijk als vestingwerk opgeheven omdat er geen oorlogsdreiging meer was.
Na het vertrek van Kees Uidam en zijn gezin werd er daarom ook geen nieuwe fortwachter meer benoemd, de marechaussee nam de zaken over.
Cornelis Uidam overleed op 25 december 1986 en zijn vrouw op 28 juni 2000. Agatha is na haar schooltijd bij Cindu gaan werken. Daar noemde men haar 'de dochter van de slotvoogd'. Ze is in 1968 getrouwd en later met haar man Menno de Graaf naar Ochten in de Betuwe verhuisd, maar de herinneringen aan het tijd in Uithoorn en op het Fort in Amstelhoek worden door haar nog altijd gekoesterd.

Dit artikel is een verkorte versie van de publicatie 'De dochter van de fortwachter' in De Proosdijkoerier jaargang 27 nr.1 van maart 2011.

Fortwachter Kees Uidam.

Het fort is in 1911 in gebruik genomen.

Een mega-evenement zoals Stelling Nemen kan alleen maar worden georganiseerd door de financiële bijdragen van gulle gevers.

Als organisatoren en initiatiefnemers bedanken Stichting CULTURA De Ronde Venen en AbArt Abcoude uit de kunst hen dan ook heel hartelijk.

de Bibliotheek Angstel, Vecht en Venen

Stelling van Amsterdam UNESCO WERELDERFGOED

SamenLeven De Baat

Rabobank Rijn en Veenstromen

VSBfonds

Prins Bernhard Cultuurfonds

Gemeente De Ronde Venen

provincie Utrecht

Schipholfonds

SC Johnson FAMILY COMPANY

Rabobank Amstel en Vecht

Natuurmonumenten Beschermt natuur in Nederland

Tevens zijn wij veel dank verschuldigd aan alle bedrijven en personen uit De Ronde Venen die,
op wat voor manier dan ook, een bijdrage hebben geleverd aan de totstandkoming en uitvoering van dit unieke evenement!

Aan deze special, die is uitgegeven in het kader van het fortenevenement Stelling Nemen in september 2011, werkten mee:

Martien van Balgooi, Piet van Buul, Cultuurcompagnie (v/h Cultureel Erfgoed Noord-Holland), Martijn Hes, Historische Vereniging De Proosdijlanden/Arjen Schuil, Michael Meijer, Marlous van Merkenstein, Museum De Ronde Venen (H. Ernestus, Maarten Kentgens en Eline van der Weele), Peter Saal, Cees Samsom, Roy Spraakman, Troupe A'dour/Pieter Scholten, Wiet van der Velden, Pieter Voorwinden.

Coördinatie en eindredactie: *Verbiest Media/Anja Verbiest*

Vormgeving: *A-side Publishing B.V. / De Groene Venen*

Druk: *Dijkman Offset, Diemen*